

GEN104

Reprezentativita

výzkumná populace
výzkumný vzorek

Využity podklady Mgr. K. Nedbákové, Ph.D.

populace a vzorek

projekt výzkumu definuje **výzkumnou populaci**, což je **soubor jednotek, pro které jsou závěry výzkumu platné**

(nemusí se vždy jednat o lidi, základní populací můžeme rozumět např. časopisy vydávané v ČR v 90. letech, sňatky uzavřené v roce X, firmy zaměstnávající Romy, atd)

používají se také termíny základní soubor, cílová populace

vzorek je skupina jednotek, které zkoumáme

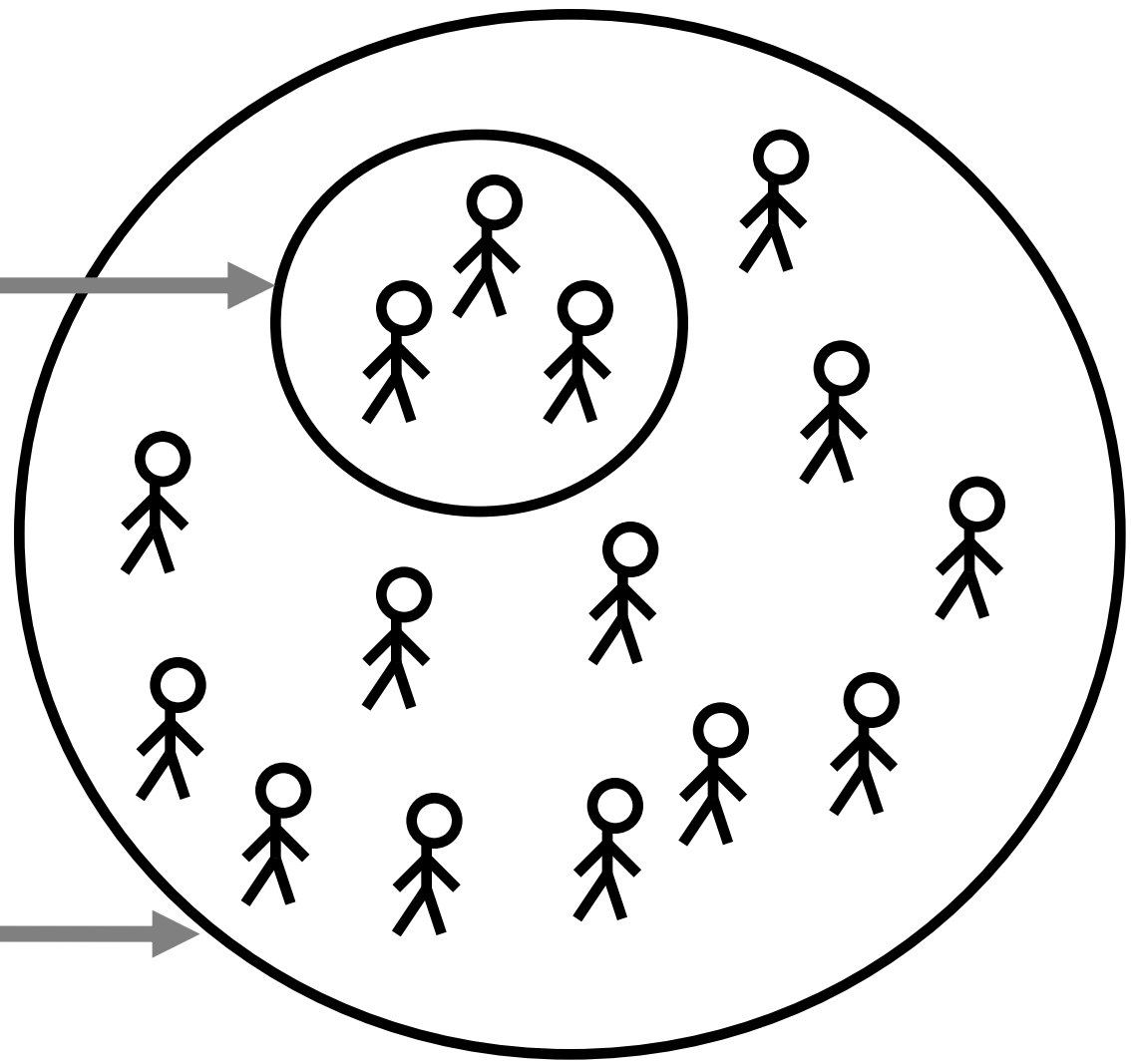
důvody výběru: ekonomické, technické, organizační

pokud je vzorek vybrán správně, reprezentuje populaci s minimální odchylkou – **zásadní vliv má tedy proces výběru**

**vzorek/
výběrový soubor
(sample)**

reprezentativita

**populace/
základní soubor
(population)**

výběr

v kvantitativním výzkumu má vzorek reprezentovat populaci
existuje několik technik výběru:

náhodný výběr (pravděpodobnostní)

dále se rozlišuje:

- prostý náhodný
- stratifikovaný náhodný

kvótní výběr

anketa (samovýběr)

prostý náhodný výběr

každá jednotka základní populace musí mít stejnou pravděpodobnost dostat se do výběru

pokud je tato podmínka dodržena, data reprezentují cílovou populaci s chybou, která je odhadnutelná a závislá na velikosti vzorku

reprezentuje známé i neznámé vlastnosti populace

je třeba opory výběru – seznam jednotek cílové populace z níž je vybírán vzorek

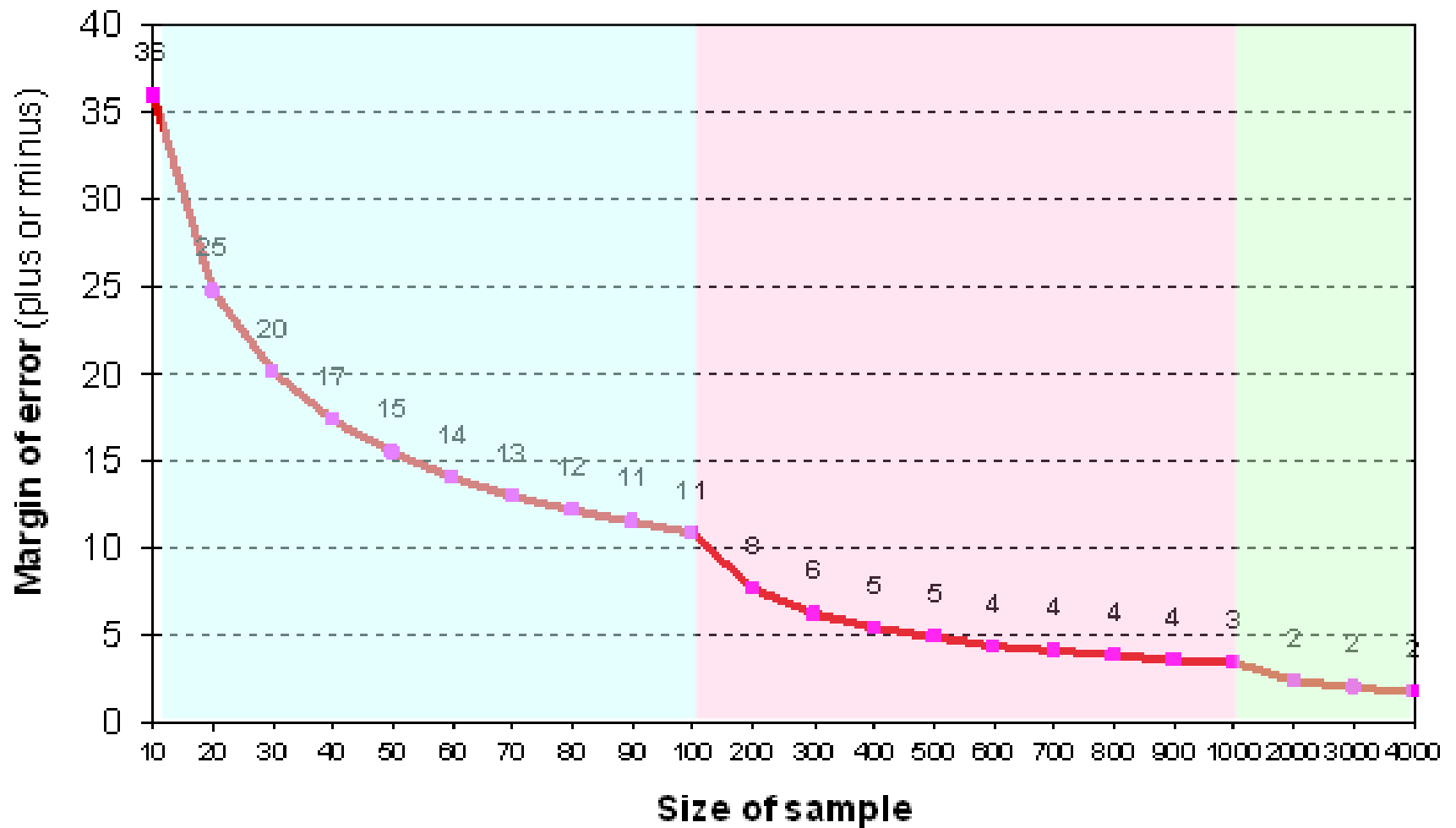
(např. seznam obyvatel ČR, seznam domácností)

výběrová chyba

Velikost statistické chyby (na hladině 95% spolehlivosti)

<i>Počet respondentů</i>	<i>Podíl odpovědí v procentech</i>				
	10/90	20/80	30/70	40/60	50/50
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
950	1,9	2,5	2,9	3,1	3,2
1100	1,8	2,4	2,7	2,9	3,0
1700	1,4	1,9	2,2	2,3	2,4
2000	1,3	1,8	2,0	2,1	2,2
4000	0,9	1,2	1,4	1,5	1,5

Sample Size and Sampling Error

stratifikovaný náhodný výběr

prostý náhodný výběr je organizačně velmi náročný, proto se náhodný výběr většinou provádí v několika krocích

např.

výběr z okresů v rámci ČR

výběr sídel v rámci okresů

výběr ulic v rámci sídel

výběr domácností v rámci ulic

(např. metoda náhodné procházky)

výběr člena domácnosti

(např. metoda posledních narozenin)

stratifikovaný náhodný výběr je reprezentativní, je však třeba vhodně zvolit kroky, aby nedošlo ke zkreslení

pro agentury náhodný výběr = stratifikovaný

kvótní výběr

stanovuje kvóty – vyjádření základních parametrů populace, které mají být ve výběru dodrženy

kvóty jsou stanoveny na základě sčítání lidu, podle pohybu obyvatelstva, či jiných vyčerpávajících šetření

obvykle je použito několik málo charakteristik:

např. pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště

z ortodoxního hlediska neplatí pro kvótní výběr pravděpodobnostní statistika

kvótní výběr v praxi

agenturami je nejpoužívanější – je rychlý a levný

je třeba Kvótní předpis – pokyny pro tazatele, koho mají vybírat

příklad kombinace:

<u>Pohlaví/ věk</u>	Muži	Ženy	Celkem
18-34	100	100	200
35-49	100	100	200
50 a více	100	100	200
Celkem	300	300	600

srovnání výběrů

Náhodný výběr	Kvótní výběr
<p data-bbox="177 382 216 425">+</p> <p data-bbox="177 468 627 688">Kontrolovatelná reprezentativita Kontrola tazatelů</p>	<p data-bbox="989 382 1027 425">+</p> <p data-bbox="989 468 1240 702">Rychlost Pružnost Láce</p>
<p data-bbox="177 853 216 896">-</p> <p data-bbox="177 931 795 1173">Náročnost Nízká návratnost Nutnost opory výběru</p>	<p data-bbox="989 853 1027 896">-</p> <p data-bbox="989 931 1704 1316">Nekontrolovatelné odchyly od reprezentativnosti Obtížná kontrola tazatelů Velký vliv tazatelů</p>

anketa

v pravém slova smyslu nejde o výběr - respondenti se vybírají sami

anketa je typem šetření v němž respondenti participují dobrovolně

nelze odhadnout, zda nějaká vlastnost motivuje k odpovědím určité typy respondentů

nelze definovat cílovou populaci

často používaná v médiích

- obvykle motivuje jedince s vyhraněným názorem

další typy výběrů

pro výzkumy specifických populací:

záměrný výběr – cíleně vybíráme určité jednotky

výběr metodou sněhové koule – jeden respondent dává kontakty na dalšího

výběrové soubory a čas

průřezové strategie

kohortní studie

panelová studie

studie trendů

longitudinální výzkum

